

'Soms moet je iemand kwetsen'

 De Morgen - 18 Jan. 2018
Pagina 19

Bas Birker (38) mag zichzelf gerust een comedyduizendpoot noemen: improvisator pur sang, avondvullende stand-upcomedian én - met z'n Comedy Academy - hofleverancier van Humo's Comedy Cup. Voor zijn show Je moeder! werd de Nederlander Belg, op papier, maar dat wil niet zeggen dat hij nu ook een blad voor de mond neemt.

Bas Birker, Nederlander die intussen acht jaar in Antwerpen woont, vertelde zo'n zeventien jaar geleden - hij schrikt er zelf van - zijn eerste grap op het podium. "Niemand lachte", vertelt hij. Maar zo gaat het de eerste keer, zelfs bij de beste. "De eerste lach die je krijgt van het publiek, is verslavender dan heroïne."

Op 20 januari gaat zijn nieuwe show Je moeder! in première, maar die heeft niets met zijn moeder te maken. "Elke comedian moet twee jaar voor zijn show al een naam verzinnen voor een avond waar hij nog geen letter voor op papier heeft staan, dus wordt het vaak een naam die alles en niets betekent. Bij Je moeder! kon ik de affiche al zo mooi voor me zien, en in mijn hoofd hoorde ik: "Trek je mooiste kleren aan want we gaan naar Je moeder!." Een show over het verschil tussen Nederlanders en Belgen, zijn gezin, overspel, en tussen de lijntjes door over politieke correctheid.

Kort-pittig kapsel

Ook u heeft het vast gemerkt: het is zelden zo makkelijk geweest om iemand op de tenen te trappen. Geregeld legt Birker de vinger op die politiek correcte wonde: "Oei, was dit een hele grove mop? Het zal niet de laatste zijn vanavond!", lacht hij jolig de zaal in tijdens de try-out. Birker voelt zichzelf al lang meer Vlaming dan Nederlander, maar hekelt nog steeds met plezier de Vlaamse voorzichtigheid. "Ik denk dat we met zijn allen gelukkiger zouden zijn, mochten we wat opener zijn over heel veel dingen. Ik stel vast dat we tegenwoordig steeds vaker op onze lip bijten - niet alleen de Vlamingen. Soms is het beter om even iemand te kwetsen. Dan treedt er verandering op."

Toch zijn er ook voor hem onderwerpen waarbij hij op zoek moet gaan naar de dunne grens tussen zacht en hard. Het gevoeligste mikpunt van spot in Je moeder! is volgens Birker de vrouw met kort, pittig kapsel. "Mannen nemen op hun vijftig gewoon een minnares en een sportauto en daarmee is de kous af; een tragische maar doordeweekse midlifecrisis. Een bepaald soort vrouwen gooit plots alles om. Dat stuk heeft niks met seksisme te maken, maar omdat het over meerdere vrouwen gaat, voelt het al snel zo aan. Ik schaaf er nog elke dag aan, want nu doe ik 20 minuten lang aan slaan zonder zalven. En je hebt als comedian de sympathie van je publiek nodig, want ze moeten je hun lach gunnen."

Ook de minnares maakt haar opwachting in de show, en dat veroorzaakt nogal wat commotie. "Iedereen vraagt me of ik echt heb scheefgepoept. Wel, als jij me gelooft, dan is het echt. En het is trouwens ook een realiteit: één derde van de zaal wéét wat het is om overspel te plegen. Dat voel ik aan de sfeer in het publiek. Comedy is voor een groot deel theater, maar toch voelt het publiek het als ik iets vertel dat echt aan de gang is in mijn leven: dat is altijd veel grappiger."

Sociaal onaangepast

Het is iets wat Birker ook zijn studenten aan de Comedy Academy meegeeft. "Iedereen praat over de zaken die hij kent. Veel jongens leren dat een vrouwonvriendelijke grap werkt bij het publiek, dus praten ze over hun ex, of een vriendin die ze vaak niet eens hebben. Als je een gezin hebt, zal het onvermijdelijk daarover gaan. Op de Academy zien we zonder uitzondering dat een typetje dat dicht bij jezelf ligt, het beste werkt. Sommigen hebben de présence al van bij het begin. Jens (Dendoncker) bijvoorbeeld: waanzinnig leuk om naar te kijken, al had hij in het begin iets te voor de hand liggend materiaal. Lukas (Lelie) is een gestoord goede grappenschrijver, maar het duurde erg lang voor hij wist hoe hij het moest brengen. Terwijl hij vooral zichzelf moest zijn, lekker socially awkward. Ik zag voor ik de Academy begon, ongelooflijk veel jonge comedians passeren die allemaal dezelfde fouten maakten. Daarom ben ik ermee begonnen: we kunnen die gasten een jaar onnodig rondrijden naar open mic's besparen."

Comedy is en blijft een kwestie van smaak. Daarom krijgen de studenten alleen de pure wiskunde van de grap mee. Birker: "Op het podium werkt het als volgt: ofwel ben je een vreemd persoon in een normale wereld, of je bent een normaal persoon die de wereld vreemd vindt. Beweeg je in de grijze zone daartussen, dan breng je het publiek in de war. Een deel van de jonge garde in Vlaanderen probeert tegenwoordig weer wat maatschappijkritiek in hun grappen te verpakken. Maar tegelijk blijft wat ze vertellen ook heerlijke onzin, en uiteindelijk moet er toch een grap komen. Geen punchline, geen comedy."

Je moeder! gaat op 20 januari in première en is dan te zien in verschillende zalen in België.

LILITH GEERAERTS

Copyright © 2017 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden